

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 35/2020-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 8, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 136/2014 v období po podaní dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob 139/2017-164 z 31. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 136/2014 v období po podaní dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob 139/2017-164 z 31. januára 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava II je povinný nahradiť [REDACTED] [REDACTED] trovy konania v sume 640,66 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatšesť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Michala Fecil'aka, Jesenná 8, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti [REDACTED] – [REDACTED] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia s'ťažovateľky

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 35/2020-14 z 28. januára 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľky [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľka“), v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 136/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) v období po podaní dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Cob 139/2017-164 z 31. januára 2018.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vo vzťahu k prijatej časti ústavnej sťažnosti vyplýva, že po vydaní uznesenia krajského súdu č. k. 1 Cob 139/2017-164 z 31. januára 2018 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“), ktorým bolo rozhodnuté o podanom odvolaní proti uzneseniu okresného súdu č. k. 26 Cb 136/2014-134 z 10. októbra 2016 ako súdu prvej inštancie, proti tomuto uzneseniu krajského súdu sťažovateľka 5. júna 2018 podala dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Vo veci samej vystupovala sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne a podanou žalobou sa dožadovala proti žalovanému zaplata sumy vo výške 703,95 € s príslušenstvom z titulu nesprávnej výšky poistného plnenia.

3. Vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní v súvislosti s podaným dovolaním sťažovateľka uviedla, že okresný súd ju vyzval na zaplata súdneho poplatku za podané dovolanie výzvou zo 6. februára 2019. Sťažovateľka tento súdny poplatok uhradila 8. februára 2019. K tomu dodala: *„Okresný súd... odo dňa 05.06.2018, teda od podania dovolania... do vydania výzvy na zaplata súdneho poplatku za podanie dovolania zo dňa 06.02.2019, teda za obdobie viac ako 8 mesiacov vo veci nevykonal žiadny úkon.“* Na základe toho podala v napadnutom konaní okresného súdu podaním z 22. februára 2019, ktoré bolo okresnému súdu doručené 25. februára 2019, sťažnosť na prieťahy v konaní. Na túto sťažnosť bola zo strany okresného súdu listom pod sp. zn. Spr 27/2019 z 5. marca 2019 sťažovateľke zaslaná odpoveď, v zmysle ktorej predsedníčka okresného súdu túto sťažnosť sťažovateľky vyhodnotila ako dôvodnú.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 136/2014 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 136/2014 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

4. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000,- EUR (slovom: dvetisíc EUR), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť jej do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Zároveň si sťažovateľka voči okresnému súdu uplatnila aj nárok na náhradu trov konania a právneho zastúpenia v celkovej sume 415,51 €, a to za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu právneho zastúpenia a za písomné podanie ústavnej sťažnosti.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

6. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky v už uvedenej časti na ďalšie konanie okresný súd zaujal stanovisko podaním sp. zn. Spr 14/2020 z 9. apríla 2020. V ňom predsedníčka okresného súdu v podstatnom uviedla:

„Dňa 06.06.2018 doručil žalobca dovolanie proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu, toto podanie doplnil dňa 08.06.2018. Dňa 06.02.2019 bol žalobca vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku... Žalobca tento súdny poplatok uhradil dňa 08.02.2019. Dňa 03.04.2019 bolo dovolanie predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Tento spis vrátil tunajšiemu súdu dňa 25.03.2020 ako predčasne predložený, keďže z obsahu spisu nie je zrejmé kedy bolo dovolanie odoslané.

... som vybavovala sťažnosť žalobkyne, ktorou namietala prietahy v uvedenom konaní po podaní dovolania, pričom táto sťažnosť vzhľadom na postup tunajšieho súdu, ktorý prvý procesný úkon vykonal osem mesiacov po podaní dovolania, bola vyhodnotená ako dôvodná...

Čo sa týka zaslania súdneho spisu... v súčasnej dobe nie je možné zapožičať, nakoľko v danej veci je potrebné odstrániť vady vytykané dovolacím súdom. Následne bude spis opätovne predložený na rozhodnutie najvyššiemu súdu.

V prílohe však zasielam chronológiu úkonov vykonaných v spise za obdobie od vydania rozhodnutia Krajského súdu Bratislava č. 1Cob/139/2017 až doposiaľ.“

Predsedníčka okresného súdu zároveň vyslovila súhlas s upustením od ústneho prejednávania ústavnej sťažnosti.

7. Sťažovateľka sa na výzvu ústavného súdu zo 16. apríla 2020 k stanovisku okresného súdu vyjadrila podaním z 30. apríla 2020, doručeným ústavnému súdu 30. apríla 2020, v ktorom uviedla, že poukazujúc na už uvedené vyjadrenie okresného súdu, ako aj na odpoveď okresného súdu pod sp. zn. Spr 27/2019 z 5. marca 2019, ktorým okresný súd uznal prietahy v konaní, jej nezostáva nič iné ako konštatovať, že samotný okresný súd si je vedomý toho, že z jeho strany došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Dodala, že v napadnutom konaní bola činnosť okresného súdu nesústredená a neefektívna napriek skutočnosti, že každý súd je povinný organizovať svoju prácu efektívne, aby súdne konanie bolo vedené bez zbytočných prietahov k odstráneniu právnej neistoty. Dodala, že postup okresného súdu v danom prípade je možné považovať za hrubú nedbanlivosť pri výkone jeho činnosti s poukazom na to, že *„... postup súdu po tom, čo strana sporu podá dovolanie, nezahrňa (okrem rozhodnutia o výške poplatku za dovolanie) takmer žiadny rozhodovací proces...“*.

Sťažovateľka vyslovila súhlas s upustením od ústneho prejednávania ústavnej sťažnosti.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s chronológiou úkonov okresného súdu v napadnutom konaní dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

9. Ústavný súd z predloženej chronológie procesných úkonov okresného súdu zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania okresného súdu:

- 6. júna 2018 bolo okresnému súdu doručené dovolanie sťažovateľky,
- 8. júna 2018 boli sťažovateľkou na okresnom súde doložené prílohy k dovolaniu,
- 6. februára 2019 bola sťažovateľka okresným súdom vyzvaná, aby uhradila súdny poplatok za podané dovolanie,
- 8. februára 2019 sťažovateľka uhradila súdny poplatok za podané dovolanie,
- 25. februára 2019 okresný súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k podanému dovolaniu sťažovateľky,
- 14. marca 2019 sa žalovaný vyjadril k podanému dovolaniu sťažovateľky,
- 27. marca 2019 bolo vyjadrenie žalovaného doručované na vedomie sťažovateľke,
- 2. apríla 2019 bol okresným súdom predložený spis s dovolaním na najvyššom súde,
- 3. apríla 2019 bol spis prevzatý najvyšším súdom,
- 25. marca 2020 bol najvyšším súdom bez rozhodnutia o podanom dovolaní sťažovateľky vrátený spis okresnému súdu na účel odstránenia väd, ktoré boli okresnému súdu vytýkané najvyšším súdom pri predložení dovolania,
- 19. mája 2020 bol okresným súdom po odstránení vytýkaných väd opätovne predložený spis s dovolaním na najvyššom súde.

IV.

Právomoc ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11.1 Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

11.2 V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

13. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietahov...

V.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Ústavný súd za podstatu tejto ústavnej sťažnosti považoval namietané porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny postupom okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu. K porušeniu ňou označených práv malo dôjsť v dôsledku:

- nekonania okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu,

- postupu okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý bol poznačený nesústređeným postupom okresného súdu.

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 295/2019).

16. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania. Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

17.1 Podľa § 437 CSP po uplynutí lehôt podľa § 436 ods. 3 (doručenie dovolania protistrane na vyjadrenie sa v súdom určenej lehote, pozn.), predloží súd prvej inštancie bezodkladne vec dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Zároveň v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada

aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. III. ÚS 489/2018). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v prípade sťažovateľky.

19. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie okresného súdu spočívajúce v predložení dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku na najvyššom súde v sebe zahŕňa len úkony, ktoré nie je možné považovať v zásade za nijak zložité či časovo náročné, a preto nie je možné okresný súd zbaviť zodpovednosti za priebeh napadnutého konania v súvislosti s posudzovaním existencie zbytočných prietahov. V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že ani samotný okresný súd v tomto smere nenamietal zložitosť veci.

20. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní okresného súdu mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania. Ústavný súd po preskúmaní priebehu napadnutého konania okresného súdu nezistil na strane sťažovateľky také skutočnosti spočívajúce v jej správaní, ktoré by akýmkoľvek spôsobom negatívne ovplyvnili dĺžku napadnutého konania. Z prehľadu procesných úkonov jednoznačne vyplýva, že sťažovateľka riadne a včas reagovala na výzvu okresného súdu.

21. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny bol postup okresného súdu. K tomuto ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v napadnutom konaní je možné na strane okresného súdu v jeho postupe vzhliadnuť jednak obdobie nečinnosti, ako aj nesústredenú činnosť, v dôsledku ktorej došlo k prietahom v konaní a tým k porušeniu už uvedených základných práv sťažovateľky. Pokiaľ ide o obdobie nečinnosti okresného súdu pri predkladaní dovolania na najvyššom súde, z prehľadu procesných úkonov je možné jednoznačne identifikovať toto časové obdobie, a to od doručenia dovolania sťažovateľky 6. júna 2018 až do 6. februára 2019, keď bola sťažovateľka okresným súdom vyzvaná na úhradu súdneho poplatku za podané dovolanie, teda celkovo

osem mesiacov. Potom síce okresný súd začiatkom apríla 2019 predložil spis v predmetnej veci spolu s dovolaním sťažovateľky na rozhodnutie najvyššiemu súdu, avšak vzhľadom na skutočnosť, že spis bol následne bez rozhodnutia najvyššieho súdu o podanom dovolaní vrátený okresnému súdu 25. marca 2020, a to z dôvodu, aby okresný súd odstránil vady, ktorých sa dopustil pri jeho predkladaní, uvedenú činnosť okresného súdu je možné označiť ako nesústredenú, v dôsledku ktorej došlo k stavu, že ani viac ako rok a pol od podania dovolania nebolo možné o ňom meritórne rozhodnúť.

22. Z uvedeného prehľadu procesných úkonov po podaní dovolania ústavný súd teda na strane okresného súdu musí konštatovať už uvedené obdobie jeho úplnej nečinnosti v trvaní ôsmich mesiacov, ako aj následné obdobie poznačené jeho neefektívnou činnosťou, ktoré spôsobilo nemožnosť meritórneho rozhodnutia o podanom dovolaní. Poznamenáva, že napadnuté konanie okresného súdu, v ktorom išlo len o „obyčajné“ predloženie mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania na najvyššom súde aj v dôsledku už uvedeného postupu okresného súdu, trvalo takmer dva roky. Na margo uvedeného ústavný súd dodáva, že dopytom na informačnom centre okresného súdu bolo zistené, že spis v predmetnej veci, po jeho vrátení na odstránenie väd najvyšším súdom, bol opätovne predložený na najvyššom súde, aby ten rozhodol o podanom dovolaní, 19. mája 2020. Vzhľadom na uvedené skutočnosti tak ústavný súd nemohol inak ako dospieť k jednoznačnému záveru, že prietahy v napadnutom konaní okresného súdu idú primárne na vrub okresnému súdu. Na tomto mieste ústavný súd len pripomína, že aj samotný okresný súd už v odpovedi okresného súdu z 5. marca 2019 pod sp. zn. Spr 27/2019 na základe podanej sťažnosti sťažovateľky predsedníčke okresného súdu na prietahy v konaní týkajúcej sa práve postupu okresného súdu súvisiaceho s predkladaním dovolania uznal túto sťažnosť za dôvodnú.

23. Ústavný súd konštatuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (listinou) zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých

práv, kvôli ktorým sa sťažovateľka na neho obrátila s návrhom, aby o jej veci rozhodol (m. m. III. ÚS 446/2018).

24. Ústavný súd zdôrazňuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (m. m. III. ÚS 489/2018).

25. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti relevantné pre danú vec ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

26. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

27. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení označených práv, prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky už bolo v napadnutom konaní dovolanie sťažovateľky najvyššiemu súdu zo strany okresného súdu predložené (spis v predmetnej veci po jeho vrátení na odstránenie väd najvyšším súdom bol po ich odstránení opätovne predložený na najvyššom súde

19. mája 2020), ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

29.1 Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

30. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny boli porušené, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti požadovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 €, *čo odôvodnila poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, pričom poukázala najmä na nečinnosť okresného súdu.*

31. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto

prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal, berúc do úvahy všetky konkrétne okolnosti prípadu, najmä však to, že sťažovateľka sa svojím konaním nijako nepričinila na vzniku prietáhov v konaní, najmä na tú skutočnosť, že v dôsledku prvotnej fázy nečinnosti, ako aj následne nesústreďenej činnosti okresného súdu bolo dovolanie riadnym spôsobom predložené na najvyššom súde na účel rozhodnutia o ňom až po takmer dvoch rokoch od podania dovolania sťažovateľkou, a rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 1 500 € (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

33. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

VII.

Trovy konania

34. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia advokátom v konaní pred ústavným súdom.

35. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

36. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

37. Náhradu trov konania priznal ústavný súd za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a zaslanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu). Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania v prípade úkonov právnej služby, a to prevzatia a prípravy zastúpenia a podania ústavnej sťažnosti vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2019, teda výpočtový základ tvorí sumu 163,33 €. Za úkony právnej služby vykonané v roku 2019 patrí režijný paušál v sume 9,80 €. V prípade úkonu právnej služby, a to zaslania písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1 062 €, keďže ide o úkon právnej služby vykonaný v roku 2020, teda výpočtový základ tvorí sumu 177 €. Za úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 patrí režijný paušál v sume 10,62 €. Keďže právny zástupca sťažovateľky je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola navýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH tak v konaní pred ústavným súdom predstavujú celkovú sumu 640,66 € (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný nahradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

39. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu